

Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér

9023 Győr, Herman Ottó utca 22. | Telefon: +36-96-516-670

Fax: +36-96-418-942 | info@gyorikonnyvtar.hu | www.gyorikonnyvtar.hu

Benchmarking kérdések

RFID, önkiszolgáló kölcsönzés és könyvkölcsönző automaták témakörében

Budapesti Corvinus Egyetem, Egyetemi Könyvtár

Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, Nyíregyháza

Méliusz Juhász Péter Könyvtár, Debrecen

1. Hogyan kölcsönzik a mellékleteket önkiszolgáló kölcsönzés esetében? A mellékletek benne vannak-e a dokumentumban, vagy külön kezelik azokat? Jelzik-e a dokumentumban, hogy tartozik-e hozzá melléklet?

Nagyon ritkán fordul elő, de pl. a cd/dvd mellékletek benne vannak a könyvekben, nem választjuk el, de a dokumentumban és a címleírásban is jelezzük, más mellékletre nálunk nem volt példa.

Könyvtárunkban az önkölcsönző automata a kölcsönzői pult külső oldalán található, így olvasóink csak visszavételre használják. A kölcsönzői térből a kikölcsönzeten könyveket nem lehet kivinni. Alapesetben a könyvek mellékleteit (pl. CD, térkép) külön kérni kell a könyvtárostól, ha szeretnék. Értelmszerűen csak az RFID-val ellátott könyveket és mellékleteket érzékeli az önkiszolgáló automata.

Igen, a könyvekben jelezve van, ha melléklet tartozik hozzá. Mi ezt egy + mell. felirattal és a vonalkód mellé ragasztott Nagy M betűvel jelezzük. Azonban a mellékletek külön vannak tárolva a könyvektől és azokat a kölcsönző pultnál lehet kérni. Tehát önkiszolgálóval nem tudják elvinni őket. A mellékletek többsége egyébként CD, ezeket nálunk szintén nem tudják önkölcsönzővel elvinni, ahogyan a DVD-ket sem.

2. A beiratkozás lejártáról értesítést kapnak a felhasználók az önkiszolgáló pultnál vagy az automatánál?

A pultnál a képernyőn megjelenik a lejáratí idő és lehetősége van emailben kérni, vagy kinyomtatni erről az igazolást. Nem küld/nyomtat alapértelmezetten, de kiválasztható.

A beiratkozás lejártáról külön értesítést nem kapnak a felhasználók, de ha belépnek az OPAC-ba, akkor a rendszer mutatja, hogy a beiratkozás érvényessége lejárt, és így nem is enged tranzakciókat (pl. hosszabbítás) elvégezni.

Ez már felmerült, mint probléma, hiszen ilyenkor a kölcsönzés is eddig a napig érvényes, és ilyenkor nem kap figyelmeztetést az olvasó az önkölcsönző automatánál, sem a lockereknél. Ennek kiküszöbölésére már készül javítás a HunTéka részéről, így elvileg november-december után már fogja jelezni az olvasónak a lejáratot.

Illetve tervben van, hogy menjen automatikus levél a beiratkozás lejártáról az olvasóknak egy hónappal előtte. Ez a funkció már régóta megvan, egy időben használtuk is, de egy hiba miatt leállítottuk és még nem került visszaállításra.

A könyvkölcsönző lockerekbe pedig ilyen esetben nem szoktuk kirakni a könyveket. Megkérjük az olvasót, hogy fáradjon be előbb egy hosszabbításra.

3. Az előjegyzett könyvek visszavétele hogyan történik önkiszolgáló automatánál?

A pult mellé egy könyvkocsira pakolják a visszahozott könyveket, mi a pultban kapunk e-mail-es értesítést, ha valaki visszahozott előjegyzett könyvet, akkor odamegyünk és megkeressük.

Az előjegyzett könyvek visszavételére nincs tapasztalatunk, hogy hogyan történik az önkiszolgáló rendszerben, mivel minden egyes visszahozott könyvet a könyvtárosnak is jóvá kell hagynia aztán a HunTéka-ban. (Attól, hogy az olvasó az önkiszolgáló pultot használja visszahozatalra, attól még addig nem kölcsönözhetők újra a könyvek, ameddig a könyvtáros jóvá nem hagyja a tranzakciót (visszavételi jóváhagyásra váró példányok)

Ugyanúgy, mint a sima könyveké. Az olvasó visszaveszi a könyveit a géppel és leteszi az erre kijelölt helyre. Ilyenkor a rendszer küld egy automatikus levelet az olvasószolgálatos kollégának, hogy előjegyzett könyvet vettek vissza az önkölcsönzővel, a könyv címével. A munkatársunk ilyenkor kiveszi ezt a könyvet a többi közül és értesíti az előjegyzőt, hogy beérkezett a könyve.

4. Ha tartozása van az olvasónak, azt hogyan kezeli az önkiszolgáló rendszer?

Meghatározott tartozás felett nem engedélyezi a kölcsönzést, akkor a pulthoz irányítja a felhasználókat.

Erre sincs tapasztalatunk, hogy mit ír ki az olvasónak ebben az esetben a rendszer. Valószínűleg mi fogjuk csak látni, amikor a korábban említett módon jóváhagyjuk a

tranzakciót. Amennyiben a könyvkölcsönző automatába hoz vissza az olvasó könyvet, a tartozást ott nem jelzi számára a rendszer, azt majd mi látjuk, amikor kivesszük az automatából, és a tartozást, ha van, az olvasó neve mellé írjuk megjegyzésként.

Tartozás esetén nem engedi kölcsönözni az olvasót az önkiszolgáló és kiírja a tartozás összegét. Ezt jelenleg még csak a kölcsönzőpultnál lehet rendezni, de tervben van, hogy a későbbiekben applikáción keresztül, online is tudjanak fizetni az olvasók.

5. A kölcsönzési határidőt és a hosszabbítás határidejét hogyan kezeli az önkiszolgáló rendszer, ha az olvasó beiratkozásának érvényessége a határidő alatt jár le? A határidő csak a beiratkozás érvényességéig szól-e?

Igen, ebben az esetben a beiratkozási határidőig szól a kölcsönzés.

A beiratkozás érvényességének lejártá után nem tud az olvasó hosszabbítani. A kölcsönzési határidő lehet későbbi dátum, mint a beiratkozás érvényességének ideje, amennyiben a könyvtáros kölcsönzi ki az olvasónak a dokumentumot.

Igen, a könyvtárhasználati szabályzatunk értelmében ilyenkor csak a beiratkozás érvényességéig adjuk ki a könyveket. Az önkölcsönző is így kezeli a lejáratot. Sajnos még erre nem hívja fel külön az olvasók figyelmét, és ők sem veszik mindig észre, de ennek már tervben van a javítása.

6. Előfordul, hogy az automatába vagy az önkiszolgáló pultnál sérült könyvet ad le az olvasó? Van-e következménye a dolognak, ha igen mi?

Ilyen még nem fordult elő, de ha olyan állapotban lenne és feltételezhető, hogy nála történet, akkor egyeztetnénk vele.

Sajnos előfordul, hogy az olvasó sérült könyvet (leggyakrabban elázott) hoz vissza a könyvkölcsönző automatába, vagy tesz le az önkiszolgáló pultnál. Értesítjük a megadott elérhetőségek valamelyikén az olvasót az okozott kárról, illetve a neve mellé írjuk megjegyzésként. Ha ilyen formában, ha személyesen hoznak vissza rongált, sérült példányt, két lehetőségük van a kár megtérítésére:

- vagy vásárolnia kell az olvasónak egy új példányt
- vagy ha inkább ki akarja fizetni, akkor a kártérítés a mindenkori fénymásolási díj és kötészeti díj együttes ára (az nálunk jelenleg 15 Ft/oldal + kötés A/5-ös 3500 Ft)

Sajnos igen, előfordul. Mi igyekszünk a legtöbb sérült, ázott könyvet, ami még forgásban van, megjelölni matricákkal a vonalkód mellett. Ebből tudjuk, hogy az adott könyv már a kiadásakor is sérült volt. Mivel már több helyen tudják visszaadni az olvasók a könyveket,

anélkül, hogy könyvtárossal találkoznának, ezeket egyre nehezebb nyomon követni. Nem szoktuk ilyenkor felelősségre vonni az olvasót. Abban az esetben, ha olvasószolgálatos kolléga „tetten éri” az olvasót, jelzi, hogy meg kell vásárolni a dokumentumot vagy meg kell téríteni az árát.

7. Kölcsönöznek CD-t, DVD-t, diafilmet, egyéb dokumentumokat is önkiszolgáló pulttal?

Bármi kölcsönözhető, amiben RFID címke található, a gyakorlatban viszont ezek nálunk nincsenek szabadpolcon, raktárból lehet kikérni a cd/dvd-ket, amit a pultnál vehet át és akkor már ki is kölcsönzünk neki, de ez nálunk elenyésző, pár évente 1-1 darabot veszünk és idén pl. még egyet sem kölcsönöztek, tavaly összesen négyet.

Nem kölcsönöznek más dokumentum típusokat sem az önkiszolgáló pulttal, a korábbiakban leírt okokból kifolyólag. Ugyanakkor szoktak a könyvkölcsönző automatába kérni és visszahozni DVD-filmeket is nemcsak könyveket.

Nem, ezekben nincsen RFID csík. Csak a kölcsönzőpultnál és az adott részlegben lehet kikölcsönözni ezeket a dokumentumokat. Illetve lockerekbe ki tudjuk tenni, hiszen ott nem az RFID-t nézi a rendszer.